

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

***Дидактичні аспекти правопису в шкільному курсі
української мови***

Освітня програма	<u>Українська мова і література</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта</u>
Спеціалізації	014.01 Українська мова і література
Галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>

Затверджено на засіданні кафедри
української мови
Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дидактичні аспекти правопису в шкільному курсі української мови
Викладач (-і)	Думчак І.М.
Контактний телефон викладача	59-60-08
E-mail викладача	ivan.dumchak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	Консультації проводять викладачі відповідно до графіка індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на сайті кафедри https://kum.pnu.edu.ua/
2. Анотація до курсу	
<p>У процесі вивчення курсу “Дидактичні аспекти правопису в шкільному курсі української мови” передбачається поглиблене засвоєння орфографічних та пунктуаційних норм чинного правопису, детальне ознайомлення зі змінами правописного кодексу, затвердженими Кабінетом Міністрів України 22 травня 2019 року.</p> <p>У результаті вивчення пропонованого курсу студенти повинні ліквідувати шкільні прогалини в засвоєнні правописних норм, набути якісних знань щодо української орфографії та пунктуації, ознайомитися із історією формування українських правописів від давніх часів і до сьогодні. .</p> <p>Цей курс повинен допомогти студентові мати власне уявлення про сучасні дискусії щодо українського правопису, розуміти їхні причини, бачити взаємозв’язки між етапами розвитку української мови та особливостями використання того чи іншого правопису.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни є ознайомлення студентів із правописними системами української мови в різний період її функціонування, узагальнити сучасні напрацювання щодо створення нової редакції правопису, проаналізувати зміни, які відбулися в чинному правописі, покращити культуру мовлення студента-філолога.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У процесі вивчення курсу “Дидактичні аспекти правопису в шкільному курсі української мови” студенти мають оволодіти такими компетентностями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови; - здатність до надання консультацій із дотримання норм літературної мови та культури мовлення; - здатність формулювати власну думку про доцільність та важливість впровадження тих чи інших норм, які відображають самобутню природу української мови; - здатність комплексно використовувати набуті філологічні та методичні знання у шкільній практиці української мови; - здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмових формах. 	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 годин

семінарські заняття / практичні / лабораторні			18 годин		
самостійна робота			60 годин		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
3	014 Середня освіта	2	Вибірковий ВНЗ		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Принципи орфографії. Давньоукраїнські правописи 1. Принципи орфографії. 2. Давньоукраїнське письмо. 3. Давній болгарський правопис. 4. Правопис М.Смотрицького 1619 року. 5. Реформа письма 1708 року („гражданка”).	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1. Огієнко Іван. Історія українського правопису // Історія української літературної мови. – Київ.: Либідь, 1995. С. 228-232. 2. Півторак Г.П. Гражданський шрифт // Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000. С. 101–102.	2 год. 2 год. опрацювати відповідні джерела	5 балів	Згідно з електронним розкладом
Тема 2. Українські правописи ХІХ ст. 1. Правопис О. Павловського 1818 року. 2. Правопис М.Максимовича 1827 року. 3. Правопис „Русалки Дністрової” 1837 року. 4. Правопис П. Куліша („кулішівка”) 1856 року. 5. Заборона українського правопису 1876 року. „Драгоманівка” 1877 року.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1. Німчук В.В. Передне слово // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004.– С. 5– 26. 2. Огієнко Іван. Історія українського правопису // Історія української літературної мови. – Київ.: Либідь, 1995. С. 232-245.	2 год. 4 год. опрацювати відповідні джерела; тести	5 балів	Згідно з електронним розкладом
Тема 3. Правописи Галичини. Українські правописи періоду УНР 1. Правописна боротьба в Галичині. 2. Правопис Желехівського („желехівка”).	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1. Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. 582 с. 2. Синявський	2 год. 2 год. опрацювати відповідні джерела	5 балів	Згідно з електронним розкладом

<p>3. Запровадження фонетичного правопису в Галичині 1893 року.</p> <p>4. Правопис Грінченка 1908 року.</p> <p>5. „Головніші правила українського правопису” Івана Огієнка.</p> <p>Академічний правопис 1920–1921 років.</p>		<p>Олекса. Коротка історія „Українського правопису” // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 431–453.</p>			
<p>Тема 4. Український правопис 1928-1929 років</p> <p>1. Передісторія нового академічного правопису.</p> <p>2. Основні компромісні досягнення „харківського” правопису.</p> <p>3. Вади і недоліки правопису 1928–1929 років.</p> <p>4. Історія використання цього правопису.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1. Український правопис (1928) // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 453–487.</p> <p>2. . Караванський Святослав. Два правописи одна мова // Урок української. Практикум. С. 27 – 31.</p>	<p>2 год. 4 год. опрацювати відповідні джерела; письмові завдання</p>	<p>5 балів</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>
<p>Тема 5. Правописи Радянської України. Проекти правописів незалежної України</p> <p>1. Правопис 1933, 1945, 1960, 1990 років.</p> <p>2. Напрацювання робочої групи 1999 року. Видання „Проекту найновішої редакції українського правопису”.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1, Український правопис (1933) // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 487–515</p> <p>2. Український правопис (1945) // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 515–536</p>	<p>2 год. 2 год. опрацювати відповідні джерела; тести; письмові завдання</p>	<p>5 балів</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>
<p>Тема 6. Нова редакція українського правопису 2019 року</p> <p>1. Обов’язкові зміни у правописі.</p> <p>2. Варіантні норми нової редакції українського правопису.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.Потебні НАН України, Ін-т української мови НАН України. Київ: Наукова думка, 2019. 292 с.</p>	<p>2 год. 4 год. опрацювати відповідні джерела</p>	<p>5 балів</p>	<p>Згідно з електронним розкладом</p>

6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. “Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів охоплюють: 60 балів – поточний контроль (практичні заняття та підсумкові тестування), 20 балів – письмова контрольна робота, 20 балів – самостійна робота.				
Вимоги до письмової роботи	Конкретне виконання завдання, осмислене пояснення, розуміння та вміння грамотно викладати свої думки.				
Практичні заняття	Оцінюються за п’ятибальною шкалою				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.				
7. Політика курсу					
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких дій – реагування відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та ПОЛОЖЕННЯ про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»					
8. Рекомендована література					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вихованець Іван. Ненаукові пристрасті навколо українського правопису // Українська мова. 2004. №2. 2. Караванський Святослав. Два правописи одна мова // Урок української. Практикум. С. 27 – 31. 3. Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. 582 с. 4. Німчук В.В. Переднє слово // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. К.: Наукова думка, 2004. С. 5– 26. 5. Німчук В.В. Проблеми українського правопису в XX– початку XXI ст. / В.В. Німчук; НАН України, Ін-т української мови. Київ, 2002. 112 с. 6. Огієнко Іван. Історія українського правопису // Історія української літературної мови. – Київ.: Либідь, 1995. С. 228–245. 7. Півторак Г.П. Гражданський шрифт // Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000. С. 101–102. 8. Пономарів Олександр. Історія сьогодення українського правопису // Мандрівець. 2006. № 1. С. 71–74. 9. Проект нової редакції українського правопису (1999): анкета для опитування фахівців // Український правопис (1928) // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ К.: Наукова думка, 2004. С. 561–570. 10. Русанівський В.М. Стосунок „проекту” до реального українського правопису // Мовознавство. 2002. №6. С. 92– 98. 11. Синявський Олекса. Коротка історія „Українського правопису” // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 431–453. 					

12. Тараненко О.О. Лінгвістичний і соціальний комплекс проблем навколо сучасного українського правопису // Мовознавство. 1995. № 1. С. 3–9.
13. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.Потебні НАН України, Ін-т української мови НАН України. Київ: Наукова думка, 2019. 292 с.
14. Український правопис (1928) // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 453–487.
15. Український правопис (1933) // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 487–515
16. Український правопис (1945) // Історія українського правопису XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 515–536.

Допоміжна

1. Жайворонок В.В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. Київ: Наукова думка, 2004. 202 с.
2. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ.: Наук. думка, 2004. 448 с.
3. Універсальний словник української мови. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005. 848 с.
4. Півторак Г.П. Реформи алфавіту і графіки // Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000. С. 508–509.
5. Городенська Катерина. Українське слово у вимірах сьогодення / Ін-т укр. мови НАН України. Київ: КММ, 2014. 124 с.

Викладач І.М. Думчак